

Noviny z rodiny

158. číslo členského bulletinu Ligy pár páru

Hľadajú pravdu, ktorá prináša slobodu

Braňo a Marianna Garberovci

Nikto z nás sa v živote nevyhne rozhodnutiam. Snažíme sa, aby boli správne, a hodnotíme ich spätne. Pomáhame si, ako vieme. Čerpáme z rodinných skúseností, hľadáme pomoc odborníkov a máme k dispozícii aj Knihu kníh. Takmer každá z oblastí rozhodovania je už spracovaná aj v online priestore.

My sme sa na chvíľu rozhodli opustiť pohodlie obývačky, miesto, kde je signál wifi najlepší, a prešli do kuchyne, čo je len pár krokov. Zistili sme si telefónne čísla, dohodli stretnutie a šli sme navštíviť dve rodiny. Chceli sme vedieť tentoraz od nich, čo považujú v živote za správne, prirodzené, či sa dokážu rozhodovať v slobode a ako to ovplyvnilo ich životný príbeh.

Marek a Veronika

Veronika a Marek sú ešte pred štyridsiatkou. Keď sa pri spievaní v zbore spoznali, trvalo ešte ďalšie dva roky, kým preskočila prvá iskra. Možno aj preto, že Marek má do činenia s vyšším (vysokým) napätím a voči slabším iskrám je odolný. Táto však prenikla hlboko a spôsobila, že si Marek našiel každý deň čas, aby za Veronikou zašiel. Títo dvaja mladí ľudia už počas randenia využili rady odborníkov a začali sa rozprávať o vážnych aj praktických otázkach. Veronika chcela vždy veľkú rodinu, aj keď pochádza iba z dvoch súrodencov, a bola otvorená aj adopcii, ak by v manželstve vlastné deti neprichádzali. Marek nebol až taký dynamický, predstavoval si tak dve deti a na adopciu sa necítil vôbec.

Dve otázky a úplne odlišné odpovede. Prišli však dostatočne včas. Ešte neboli zasnúbení a mohli sa rozhodnúť naozaj v slobode. Táto nezhoda prečistila u Veroniky slzné kanálky, ale obom umožnila spoznať aktuálne vzájomné limity. Preverila aj odhodlanie zostať spolu. Hovorí sa, že ak sa mladí chcú vziať, nemali by otáľať. Prílišným premýšľaním je totiž možné premrhať najlepšie roky života. Aj keď sa Marek s Veronikou nevrhli do manželstva strmhľav, nechali si svoje šťastie ujsť, keď ho mali pred sebou. A tak v nedeľu Božieho

milosrdenstva pod rozkvitnutou čerešňou počul Marek prvé „áno“ na otázku, či si ho Veronika chce vziať za manžela. Po dvoch rokoch každodenného randenia mal sobáš aj praktický rozmer, lebo dochádzať k Veronike bolo náročné. Títo dvaja nepotrebovali ideálne podmienky ani v otázke bývania a skúsili to na začiatku u Veronikíných rodičoch na poschodí. Prebehli nevyhnutné stavebné úpravy a bolo to.

Mali sme pocit, že považujú za prirodzené časté prejavy náklonnosti. Teraz už prezradíme, že Marek a Veronika majú 5 detí a to pekne v dvojročných intervaloch od roku 2012, okrem roku 2020, keď sa začal COVID aj stavba domu. Obaja spomínajú na roky s rodičmi pozitívne, no vždy mali víziu, že sa osamostatnia. U Veronikíných rodičov si vážia, že každý nový život privítali a podržali ich bez pripomienok. Zo všetkých ostatných strán prichádzali rady viac než demotivačné. A keď ich samých príchod štvrtého bábätko trochu prekvapil, na chvíľu zaváhali, či konali správne.

V ich okolí však žili ľudia, ktorí mali viac detí, na ktorých nebolo vidieť žiadne zanedbanie. Jediný rozdiel bol v ich súdržnosti a slušnosti. Všimla si to Veronika, všimol si to aj Marek. Zrazu sa pocit „sme divní“ zmenil na väčšiu úctu k životu a Marek nemal problém svoje maximum počtu detí umocniť na druhú. Prestali vnímať veľkosť rodiny matematicky a tešili sa na jednoduché veci: spoločné stolovanie, bicyklovanie...

Prišli na to, že materiálne nemajú problém aj preto, že nemusia mať všetko. Našli sa aj podobné rodiny, s ktorými sa začali stretávať a dnes už nepociťujú „inakosť“ ako osobný nedostatok. Na jeseň to bude 12 rokov, čo sú spolu, a na doterajších rozhodnutiach by veľa nemenili. Vstup do manželstva bol pre nich prirodzeným riešením toho, ako byť spolu. Prijatie a výchova detí je pre nich prirodzeným následkom prejavu lásky. Mali oporné body v kňazoch z UPC, v rodičoch, príkladoch rodín z okolia i vo Svätom písme. Aj vďaka tomu dokázali prijať viac detí. Stále neprestávajú hľadať pravdu, keď zistili, že ich momentálna kapacita starostlivosti je už využitá naplno. Majú aj otázky: ako sklbiť Marekovo ranné vstávanie s ponocovaním pri deťoch a pomocou Veronike, ako sklbiť únavu zo starostlivosti o najmenšiu ratolesť s režimom sledovania cyklu.

Chcú naozaj vedieť, ako konať správne teraz, keď už nechcú stavať väčší dom a zatiaľ neplánujú ďalšie dieťa. Pri ich túžbe po poznaní a otvorenosti životu vidíme zmysel vzájomnej podpory manželov a zmysel menších spoločenstiev i LPP.

Matúš a Lucia

Druhý pár, ktorý sme navštívili, tvorí Matúš a Lucia. Niečo z toho, čo sme u nich počuli, nás prekvapilo, iné zasa, ako sa hovorí, si zapíšeme za uši.

Spoznali sa už na strednej, ale Lucia sa Matúšovej priazni bránila. Vedela, že je z neúplnej rodiny, a bála sa, že si túto skúsenosť môže preniesť i do vlastnej. Až na zahraničnej brigáde po strednej škole si všimla jeho kvality, keď bol schopný postarať sa o ňu pri jej zdravotných problémoch.

Chvíľu sa ešte túlili svetom. Lucia ako opatrovateľka vo Švajčiarsku a Matúš v Česku. No nezabudli na seba, a keď už obaja pracovali, mali možnosť viac sa spoznať. Žiadosť o ruku prišla v kostole – pod krížom.

Kríž pri ich prvom vzájomnou súhlase nebol len symbolom ich lásky, stal sa aj symbolom obety. Ich prvé bábätko sa narodilo v Česku a krátko po pôrode sa vrátili na Slovensko do domu Matúšovej mamy. Ukázalo sa, že malému Matúškovi chýbal sací reflex a čoskoro prišli aj prvé záchvaty. Bolo náročné ho nakrmiť a vôbec, celý priebeh trávenia musel prebiehať s asistenciou. Život manželov sa radikálne zmenil. Aj bežné choroby spúšťali prehnané reakcie a záchvaty. Vystrašeným a vyčerpaným rodičom trvalo asi tri roky, kým si našli režim stravovania, cvičenia, spánku, užívania liekov, ktorý malému Matúškovi vyhovoval. Avšak i drobná nepravidelnosť spôsobovala vážny stav a brzdila ho v náročnom a pomalom napredovaní. Aj keď telo rástlo, mozog ho nebol schopný koordinovať. Matúško si vyžadoval 24-hodinovú starostlivosť.

Až po siedmych rokoch boli schopní prijať ďalšie dieťa. Narodil sa Lukáško. V tom čase mal už veľký brat 8 rokov a bračekovi sa svojsky tešil. Zo začiatku dojčený, neskôr kŕmený z fľaše zaostával trochu za rovesníkmi. No v troch rokoch, po prvom záchvate, bolo rodičom jasné, že ich čakajú tie isté problémy. Ani jeden z chlapcov nikdy nebude chodiť a nepovie svojim rodičom, čo cíti.

Lucia si v tom čase dosť zúfala a obviňovala sa, že vie rodiť iba choré deti. No Matúš ju prekvapil i pokarhal. Všetko to zvládol vetou: „Ty si mi porodila dvoch anjelov.“ Deti, ktoré nikdy nezhrešia. Ani táto Matúšova veta neostala celkom bez odozvy. Matúško sa vo veku 13 rokov, keď už rodičov naučil všetko, čo mal, pobral k nebeskému Otcovi. Tento úder manželia stále pociťujú, majú ho uložený kdesi na pozadí svojho vedomia i podvedomia. Teraz o synovej smrti už dokážu hovoriť. Netrápi ich len samotná smrť, ale aj reakcie rodiny na najťažšie momenty, pri ktorých by určite ocenili podporu a modlitbu.

Je pravda, že si ako rodina nemôžu zájsť do reštaurácie, na plaváreň, či len tak vybehnúť na bicykle. Takéto aktivity musia plánovať aspoň deň dopredu a nikdy nevedia, či to vyjde.

Až po rokoch sa Lucia a Matúš dozvedeli, že sú nositeľmi génu, ktorý spôsobuje toto vážne ochorenie. Minulosť, v ktorej si prežili toľko strachu a bezmocnosti, sa im vynára ako z hmly. Ich deti ich naučili svätej trpezlivosti, usporiadali im hodnoty v živote.

Ako teda zvládali žiť svoje manželstvo? Raz trochu lepšie a raz trochu horšie, rovnako ako iní.

Okrem toho im nepomohol príklad rodičov, rady odborníkov, predmanželská náuka. Žiaden z týchto faktorov ich nemohol pripraviť na to, čo prišlo a možno ešte príde.

Počas nášho rozhovoru sa Lukáško zobudil. Teraz už má 8 rokov a je to mamino zlatičko. Tešil sa, že vidí mamu a trochu sa pred nami, „cudzincami“, hanbil. O 15 minút však opäť unavene zaspal.

Už možno ani nemá zmysel dodávať, že Lucia je stále doma iba na opatrovateľskom príspevku. Ani úrady im situáciu nijako neuľahčujú. Na auto so špeciálnou plošinou im prispeli šestinou a na výťahovú šachtu písal Matúš desiatky žiadostí, aby nemuseli deti prevážať v otvorenom výťahu. Matúša, Luciu a Lukáška čakajú ďalšie výzvy. Dokážu im čeliť v slobode? Postačia im návštevy kostola a Sväté písmo, aby sa dokázali rozhodovať správne?

Návštevou týchto dvoch rodín sme chceli poukázať na dva rozdielne svety. Našli sme však len jeden jediný a dozvedeli sme sa o oboch to isté: Potrebujeme sa navzájom. Rodiny veľké i malé, so zdravými deťmi, aj s tými anjelskými. Všetci riešime v sebe podobné problémy, aj keď sú prekryté inými starosťami. Mnohé veci je lepšie vedieť už pred vstupom do manželstva.

V mnohých rodinách aj väčších spoločenstvách je rozhovor o PPR zaznávaný až neprípustný. Kto sám nehľadá, má minimálnu šancu stretnúť sa s otvoreným prístupom k plánovaniu. Pri týchto rozhovoroch sme sa stretli s dvoja

ma názormi. Jeden necháva všetko na Božiu prozreteľnosť, druhý to necháva na manželov, aby si to „poriešili“, veď je to ich súkromná vec. Sami by sme nevedeli, kde je sever, nebyť obetavých a prezieravých „prorokov“ dnešnej doby. Títo: pápeži, lekári, manželia a mnohí ďalší nám nechali jasný a jednoznačný odkaz. Budeme

len parafrázovať exhortáciu *Familiaris consortio*, v ktorej je celé posolstvo ľudskej dôstojnosti a manželskej plodnosti. Sv. Ján Pavol II. v nej ukazuje manželstvo vo svetle sebadarovania bez klamaní a pretvarovania. Uchopuje manželskú intimitu ako celistvú, ak má manželský akt oba významy: spojitý (zjednocujúci) i plodivý (prokreatívny). Uvádza, že manželia využívaním obdobia neplodnosti oba významy aktu zachovávajú a počínajú si ako služobníci Božieho plánu.

Prírovnáme plánovanie rodiny ešte laicky k pečeniu chleba kedysi a teraz. Ak si teraz niekto zabezpečí automatickú pekáreň, možno sa pripraví o pôžitok z hnetenia, ale využíva nadobudnuté poznatky pre dobro rodiny.

Nechceme tým tvrdiť, že metóda je zárukou spokojného manželstva. Nie je tu ani na to, aby niekoho usvedčovala, či podceňovala. Ponúka však šancu nebyť v strese pri prežívaní najkrajšej súčasti manželstva.

Do zabehnutého spôsobu života je ťažšie zaradiť niečo nové, ale mnohým sa to podarilo.

Je úlohou všetkých nás, ktorí sa snažíme praktizovať PPR, aby sme tento životný štýl reprezentovali tak, aby mal dôstojné miesto i v dnešnom svete. Je dôležité o svojom presvedčení osobne svedčiť pri rozhovore s inými manželmi, aby sme si lepšie rozumeli, vzájomne sa chápali a neodsudzovali.

Manželvia, ktorých sme oslovili, nevzdávajú každodenné hľadanie pravdy v tom, čo je prirodzené a prináša slobodu.

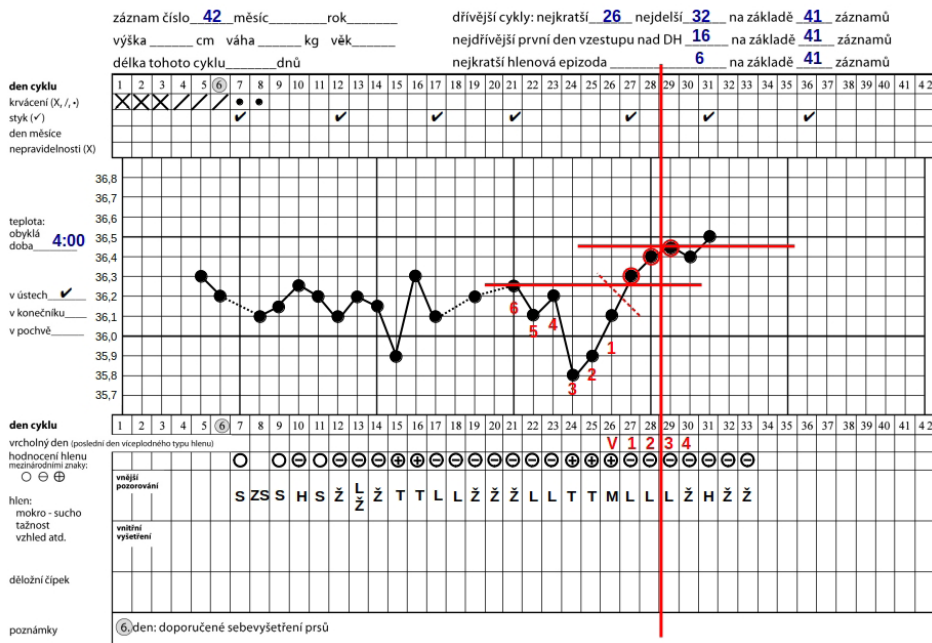
STM a určenie termínu porodu

Eliška Ž.

Když jsme absolvovali kurz symptotermální metody, byli jsme ještě snoubenci. Téma docílení těhotenství a stanovení termínu porodu podle prvního dne teplotního vzestupu se nás tedy ještě netýkalo. Když nám učitelský pár vysvětloval „mýtus 28denního cyklu“, řekla bych, že jsme dokonce i trochu „vypíнали“. „Nás se to přece týkat nebude,“ říkali jsme si, „všechno bude v pohodě a tyto výjimečné situace nebudeme muset řešit.“ Realita byla však trochu jiná. Již vzápětí po skončení kurzu jsem pochopila, že do skupiny žen, které mívají cykly dlouhé 28 dní a ovulaci 14. den, patřit nebudu. Cykly jsem mívala o něco delší, s teplotním vzestupem jsme počítali kolem 16. dne cyklu. Ale nevadilo to. Cykly byly jinak pravidelné a v ničem nám to nepřekáželo.

O pár let později jsme ale obecně přijímaný předpoklad 28denního cyklu museli vyvrátit i přímo v gynekologické ordinaci. Byli jsme velmi vděční, že jsme se měli o co opřít, že nám informace, jak takovouto situaci řešit, byly už kdysi řečeny, přesto, že jsme jim tehdy velkou pozornost nevěnovali.

Měli jsme krásné miminko, naše prvorozené, a byli jsme moc šťastní rodiče. Zároveň jsme se ale těšili, že by mu třeba brzy mohl přibýt sourozenec. Po

prvním krvácení jsem se začala opět naplno sledovat, měřila jsem si teplotu a sledovala hlen. Zhruba 3 týdny poté jsem skutečně zaznamenala trvalý vzestup teploty – nepřímý důkaz toho, že proběhla ovulace.

První cykly byly pro období vracející se plodnosti charakteristické – měly prodlouženou folikulární fázi, ovulace tedy přicházela později, zároveň ale luteální fáze bývala krátká. Netrvalo dlouho, luteální fáze se začala prodlužovat, až jsme jednoho dne s velkou radostí zjistili, že naše touha po dalším děťátku byla naplněna, že nám Bůh požehnal, a že ve mně začal růst nový malý človíček. Díky pravidelně vedeným záznamům jsme však věděli, že první den vzestupu teploty byl až 27. den cyklu, pozitivní těhotenský test pak byl 41. den cyklu.

S touto informací a se záznamovou tabulkou jsem zhruba v 8. týdnu těhotenství šla na kontrolu ke gynekologovi. Samozřejmě se mě nejprve zeptal na první den poslední menstruace. Ten jsem mu sice řekla, ale hned jsem mu také předložila tabulku s tím, že k početí mimika došlo později.

Lékař se na tabulku podíval jen zběžně, dokonce s letmým úsměškem. Na základě ultrazvukového vyšetření ale musel uznat, že stáří miminka opravdu neodpovídá tomu, že by mohlo být počaté kolem 14. dne cyklu, a že mnou sdělené údaje odpovídají téměř přesně. Byla jsem moc ráda, že moderní technologie lékaři potvrdila mé vyhodnocení, a nemusela jsem se s ním dále dohadovat

o relevantnosti STM. Ale i samotný fakt, že díky záznamům vím, jak ten cyklus probíhal, mně dával velkou jistotu. Věděla jsem, že mám na čem stavět.

Lékař mi poté do těhotenské průkazky napsal korigované datum poslední menstruace a podle toho také vypočítal termín porodu. Celé těhotenství proběhlo bez problému, výsledky vyšetření odpovídaly reálnému stáří miminka a já se tak nemusela pokaždé strachovat, jestli to bude „v normě“. Tři dny před stanoveným termínem se nám pak narodil zdravý syn.

Chtěla bych vás tímto podpořit ve sledování a zaznamenávání příznaků plodnosti, i když se třeba snažíte o miminko. Nám to právě v tomto konkrétním případě velmi pomohlo k prožití klidného těhotenství.

Deti a uzatvorenie sviatostného manželstva

Pýtate sa, odpovedáme – Simona a Jozef Predáčovci, ústredie LPP

Otázka: Sme mladý pár, obaja sme katolíci, plánujeme mať sobáš v kostole, ale rozhodli sme sa nemať deti. Počula som, že sviatostné manželstvo nie je platné, ak nechceme mať deti. Je to pravda? Nezdá sa nám to.

Skôr ako snúbenci vyslovia svoj manželský sľub, dostanú tri dôležité otázky. Týkajú sa slobody ich rozhodnutia vstúpiť do manželstva, ochoty prijať deti a rozhodnutia pre trvalú vernosť svojmu manželskému partnerovi. Nevyhnutnou podmienkou na uzatvorenie sviatosti manželstva je kladná odpoveď na všetky tri otázky a teda aj na otázku: „Ste ochotní s láskou prijať deti ako dar Boží a vychovávať ich podľa Kristovho evanjelia a zákonov jeho Cirkvi?“

Manželský akt, ktorým po sobáši manželia vyjadria a potvrdia svoj manželský sľub, je spôsob, akým sa odovzdáva ľudský život. Ochota prijať deti znamená, že počítajú s možnosťou počatia dieťaťa pri manželskom akte.

Všimnite si, že otázka je presne formulovaná: Kňaz sa nepýta, či chcete mať deti, ale či ste ochotní ich prijať. Nesľubujete, že deti budete mať – veď manželstvo môžu uzavrieť aj tí, ktorí vedia, že pre nejaké zdravotné dôvody sú neplodní. Neplodnosť nie je prekážkou na uzatvorenie sviatostného manželstva, ale neschopnosť uskutočniť manželské spojenie (t. j. byť to jedno telo) prekážkou je. **Ak by snúbenci pri uzatváraní manželstva boli rozhodnutí bez osobitne vážnych dôvodov na trvalo vylúčiť možnosť počatia, sviatostné manželstvo by vôbec nevzniklo.** Prečo?

Ak nahliadneme do Katechizmu Katolíckej cirkvi v 7. časti (1601) sa uvádza: „Manželskú zmluvu, ktorou muž a žena vytvárajú medzi sebou celoživotné spoločenstvo, zamerané svojou prirodzenou povahou na dobro manželov a na plodenie a výchovu detí, povýšil Kristus Pán medzi pokrstenými na hodnosť sviatosti.“ Z tohto textu je vidieť, že PRIRODZENOU POVAHOU je sviatostné

manželstvo zamerané aj na plodenie a výchovu detí. Pripustiť možnosť trvale neplodného manželstva na základe svojho vedomého a slobodného konania cieľným predchádzaním tehotenstvu bez osobitne vážnych objektívnych dôvodov, odporuje prirodzenej povahe sviatostného manželstva.

Manželstvo je pre rodinu. Cirkev pripomína, že manželov nemajú viesť sebecké dôvody, túžba po pohodlí a podobne. V povahe lásky je šíriť sa.

Doplňujúca poznámka: Cirkev vie, že manželia môžu mať vážne objektívne dôvody, aby si neplánovali deti počas celej doby trvania manželstva: napríklad by jeden alebo obaja boli prenášačmi nejakej genetickej deformácie. Už Pius XII. v roku 1951 potvrdil, že, ak sú na to objektívne vážne dôvody, je v súlade s katolíckou morálkou, ak by manželia využívali prirodzene neplodné dni (nie antikoncepciu) počas celého trvania manželstva (Príhovor k pôrodným asistentkám, 29. 10. 1951).

Noviny z rodiny LPP vydáva šesťkrát ročne ako členský bulletin spoločne Liga pár páru ČR, z.s. a Liga pár páru v SR. České ústredí: Jitka a Miroslav Novákoví, Milhostice 6, 25791 Červený Újezd, +420312686642, lpp@lpp.cz, www.lpp.cz, číslo účtu: 2801370422/2010. / Slovenské ústredie: Jozef a Simona Predáčovci, Slovenskejarmády 15, 95301 Zlaté Moravce, 0908722055, lpp@lpp.sk, www.lpp.sk, číslo účtu (SR): 2401049920/8330, platba z ČR: 2401049920/2010. Minimálny členský príspevok je 150 Kč / 12 € ročne. Jsme vděční za příspěvky pro práci Ligy. Kurz STM PPR pro manžele a snoubence: 4 setkání po 2½ hodinách, většinou v měsíčních intervalech. Pro aktuální kurzy a informace viz web. Redakční rada: Jitka Nováková, Jozef Predáč, Adam Prentis.